

ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਆਪਣੇ ਪੂਰਵਜ ਤੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੂਰਵਜ ਦੇ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣਾ ਕਬਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਹੋਵੇ ਜੋ ਅਸਲ ਮਾਲਕ ਦੇ ਉਸਾਰੂ ਦਖਲ ਨੂੰ ਵੀ ਰੋਕ ਸਕੇ।

6. 1933 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4(3) (ii) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਕਾਸ਼ਤਕਾਰੀ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ, 1933 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4(3) (ii) ਦੇ ਅਧੀਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ, 1 ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸੁਨਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, a:weoa ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ 12 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਆਜ ਵਿੱਚ ਪੂਰਵਜਾਂ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤ ਇਹ ਨਿਰੰਤਰ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਰੁਕਾਵਟ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਕਾਸ਼ਤ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਮਾਲਕੀਅਤ ਜਾਂ ਛੋਟੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਇੱਕ ਅਪਰਾਧੀ ਵੀ ਆਪਣੇ ਪੂਰਵਜ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ - ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਕਬਜ਼ੇ ਦੁਆਰਾ ਸੰਪੂਰਨ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਪੂਰਵਜ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤ ਇਹ ਨਿਰੰਤਰ ਅਤੇ ਨਿਰਵਿਘਨ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ *ਜੋਹਾਨ ਉਰਾਉਂ ਦੇ ਕੇਸ* (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ *ਰਾਜਗੋਪਾਲ ਨਾਇਡੂ ਦਾ ਕੇਸ* (ਸੁਪਰਾ)। ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਹਾਲਸਬਰੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਕਾਰਪਸ ਜੂਰੀਸ ਸੈਕੰਡਮ ਦਾ ਹਵਾਲਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਪੱਖ ਵੀ ਕਾਫੀ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ।

7. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ *ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਦੇ ਕੇਸ* (ਸੁਪਰਾ) ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਗਲਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

8. ਉੱਪਰ ਦਰਜ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਕੁਲੈਕਟਰ ਅਤੇ ਕੁਲੈਕਟਰ, ਅਨੁਬੰਧ P. 1 ਅਤੇ P. 2 ਦੇ ਹੁਕਮ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਹਿਣ ਕਰਨਗੀਆਂ।

9. ਐਸ. ਵਿੱਲੋ, ਜੇ. -ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਐੱਸ.ਸੀ.ਕੇ.

|

ਐਸਐਸ ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ ਸੀ. ਜੇ

ਮਹੰਤ ਸਵਰਨ ਦਾਸ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ,- ਜਵਾਬਦੇਹ
1971 ਦੇ ਆਰਡਰ ਨੰਬਰ 315 ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ

24 ਫਰਵਰੀ 1981

ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ (1925 ਦਾ VIII)- ਸੈਕਸ਼ਨ 8- ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਚੇਲਾ ਵਜੋਂ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮਹੰਤ ਦੇ ਖਾਨਦਾਨੀ ਅਹੁਦੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ-ਕੋਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਗੁਰਭਾਈ ਦੁਆਰਾ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਬਾਰੇ - ਅਜਿਹਾ ਦਾਅਵਾ - ਕੀ ਗੁਰਭਾਈ ਦੁਆਰਾ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ, 1925 ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਉਸ ਖਾਸ ਰਿਵਾਜ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪੂਰਵਜਾਂ ਨੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਵਿਰਾਸਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੁਆਰਾ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਿਆ ਸੀ।—ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੀਤੀ ਰਿਵਾਜ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਚੇਲਾ ਸਫਲ ਹੋਇਆ ਜਾਂ ਕੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਉਸਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਪੂਰਵਜ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਿੱਥੇ ਸਿਰਫ ਇਹੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਚੇਲਾ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਇੱਕ ਗੁਰਭਾਈ ਦੁਆਰਾ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੀ ਕਥਿਤ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਢੱਕਣ ਲਈ ਇਕੱਲਾ ਇਹ ਨਿਰਪੱਖ ਇਲਜ਼ਾਮ ਢੁਕਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। (ਪਰਾ 14)।

ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਪੰਜਾਬ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਮਿਤੀ 5 ਅਗਸਤ, 1971 ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ, 1925 ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਰਚਿਆਂ ਸਮੇਤ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੁਣ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਟਹਿਲ ਸਿੰਘ ਮਾਂਗਟ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ੍ਰ .

ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਵੱਲੋਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ।

ਨਿਰਣਾ

ਐਸ. ਐਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਸੀ. ਜੇਕੀ ਇੱਕ ਮਹੰਤ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦਾ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਚੇਲਾ ਤੱਕ ਸੀ, ਦੀ ਨੰਗੀ ਬੇਨਤੀ, ਇੱਕ ਗੁਰਭਾਈ ਦੁਆਰਾ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਕਥਿਤ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਵਿਰਾਸਤੀ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ, 1925 ਦਾ 8 - ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਮੁੱਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਇਸ ਮਤਭੇਦ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਹੁਣ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 26 ਦੇ ਤਹਿਤ

ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੇਸ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਅਤੇ ਮੰਦਭਾਗੀ ਢਿੱਲ-ਮੱਠ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵੇਬੈਕ, 1961 ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ, 1925 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਐਕਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 7 (1) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਪਿੰਡ ਪਾਇਲ, ਤਹਿਸੀਲ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਸਰਹਿੰਦ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਟਿਆਲਾ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਲਾਨ ਦਿੱਤਾ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ 382 ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 2768. ਜੀ.ਪੀ., ਮਿਤੀ 9 ਦਸੰਬਰ, 1960। ਇਹ ਉਕਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਮਸਤ ਰਾਮ ਇੱਕ ਉਦਾਸੀ ਸਾਧ ਵੱਲੋਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੰਸਥਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਉਦਾਸੀ ਸੰਪਰਦਾ ਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ। ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਵਾਰਡ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ; ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14(1) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜਿੱਥੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਜੋਂ ਉਲਝਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

1. ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਅਮਸਰ, (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਮੇਟੀ ਕਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ) ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਿਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਇਹ ਮੁਦਲਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਜੋਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਿਆ। ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨਾਲ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਸੰਸਥਾ ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਹੈ। 15 ਨਵੰਬਰ, 1962 ਨੂੰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁੱਦੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ: -

- (1) ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ ਹੈ?
- (2) ਵਿਵਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਘਿਰਿਆ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ?

ਇਹ ਨੋਟਿਸ ਮੰਗਦਾ ਹੈ ਕਿ 1964 ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਬਹਿਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੇਸ ਨੂੰ ਹੁਕਮਾਂ ਲਈ 27 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1964 ਤੱਕ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, 21 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1964 ਨੂੰ, ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕੋਡ ਆਫ਼ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਦੇ ਆਰਡਰ 6, ਨਿਯਮ 17 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਭੇਜੀ ਤਾਂ ਜੋ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਇਸ ਬਾਰੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾ ਸਕੇ। ਇੱਕ ਖਾਨਦਾਨੀ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਵਜੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ। ਇਸ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 15 ਜੁਲਾਈ, 1964 ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਇੱਕ ਸੋਧਿਆ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ

I.L.R. Punjab and Haryana

(1981)2

ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ 18 ਅਗਸਤ, 1964 ਤੱਕ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਕਤ ਮਿਤੀ 'ਤੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਫਿਰ ਆਰਡਰ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ।

4. ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁੱਦੇ ਸਨ: ■—

- (1) ਕੀ ਫਰੇਮ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਯੋਗ ਹੈ?
- (2) ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਖਾਨਦਾਨੀ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਹੈ?

ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ (1) ਅਤੇ (2) ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ (2) ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ (3) ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਵੀ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਮੁਢਲੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫਰੇਮ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਸੀ। ਫਿਰ ਮਾਮਲਾ ਨੰਬਰ (2) 'ਤੇ ਸਬੂਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੱਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ, ਮਸਤ ਰਾਮ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ 3 ਜੁਲਾਈ, 1965 ਨੂੰ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਸਵਰਨ ਦਾਸ ਨੂੰ 19 ਸਤੰਬਰ, 1966 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਵਜੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ। ਮੌਜੂਦਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਫਿਰ 26 ਅਕਤੂਬਰ, 1966 ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁੜ-ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਤੱਕ ਦਾ ਗਠਨ] ਪੰਜ ਸਾਲ ਬਾਅਦ 1971 ਵਿੱਚ.

5. ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਸਬੂਤ ਮੌਖਿਕ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਦੋਵੇਂ ਪੁਨਰਗਠਿਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ (1) 'ਤੇ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 23 ਨਵੰਬਰ, 1964 ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਦੇ ਵੀ, ਮੁੱਦਾ ਨੰ. (2) 'ਤੇ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਖਾਨਦਾਨੀ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਉਸ ਕੋਲ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕੋਈ ਟਿਕਾਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਮੁੱਦੇ ਨੰ. (3) 'ਤੇ ਕੋਈ ਖੋਜ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਅਰਥਾਤ; ਕੀ ਵਿਵਾਦਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਹੈ?

6. ਇਸ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮਹੰਤ ਸਵਰਨ ਦਾਸ ਨੇ ਫਿਰ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਬੀ.ਐਸ. ਢਿੱਲੋਂ ਅਤੇ ਜੇ.ਵੀ. ਗੁਪਤਾ, ਜੇ.ਜੇ. ਵਾਲੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਅੱਗੇ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਆਈ ਸੀ। ਦੋਵੇਂ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਫੈਸਲੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ। ਪੂਰੀ ਅਤੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਨ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਫਰੇਮ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਰੱਖ-ਰਖਾਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ (1) ਦਾ ਸਹੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਖੋਜ

ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

7. ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਕਿ ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅੰਕ ਨੰਬਰ (2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਵਿਰਾਸਤੀ ਦਫਤਰ ਧਾਰਕ ਸੀ, ਗੁਪਤਾ, ਜੇ., ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਵਿਰਾਸਤੀ ਦਫਤਰ ਧਾਰਕ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਲਟਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਖੋਜ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ (3) 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਕੇਸ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸੇ ਮੁੱਦੇ ਨੰ. (2) 'ਤੇ, ਢਿੱਲੋਂ, ਜੇ., ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ ਇੱਕ ਖਾਨਦਾਨੀ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਬਾਰੇ ਦਲੀਲ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਕਾਫੀ ਸੀ ਅਤੇ ਵੱਸ ਦਾ ਕੋਈ ਸਟੀਕ ਜਾਂ ਇਕਸਾਰ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਨੇ 'ਗੁਰਭਾਈ' ਤੋਂ 'ਗੁਰਭਾਈ' ਤੱਕ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਭਟਕਣ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਬੇਨਤੀਆਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਗੁਣਾਂ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇੱਕ ਵਿਰਾਸਤੀ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ (2) 'ਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ। ਐਚ ਹੋਲਡਿੰਗ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਲਈ ਕੋਈ ਯੋਗ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸੀ ਕਿ ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ (3) 'ਤੇ ਕੋਈ ਖੋਜ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਸਨੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਮਤਭੇਦ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਕੇਸ ਨੂੰ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 26 ਦੇ ਤਹਿਤ ਤੀਜੇ ਜੱਜ ਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ।

8. ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਦੇ ਨੰਬਰ (1) ਉੱਤੇ, ਨਾਮ, ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫਰੇਮ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਰੱਖ-ਰਖਾਅਯੋਗ ਹੈ, ਦੋਵਾਂ ਸਿੱਖਿਅਤ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਖੋਜ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸ਼ਾਇਦ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਤੋਂ ਵੀ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਅਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਮੁੱਦੇ ਨੰ. (1) 'ਤੇ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਮੈਂ ਇਸ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਖੋਜ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

9. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਖਾਨਦਾਨੀ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਕ (2) ਲਈ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣਾ, ਇਸ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਮੈਟ੍ਰਿਕਸ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਗੁਪਤਾ, ਜੇ. ਨੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਫਜ਼ੂਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਸੇ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਦੁਹਰਾਉਣ ਲਈ। ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੈ, ਜੋ ਮੁੱਖ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਲੀਲ ਇਸ ਦੇ ਪੈਰਾ ਨੰ. 3 ਵਿਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿਚ ਸੀ: -

“ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਪਾਇਲ ਅਤੇ ਮਕਸੂਦਰਾ ਵਿਖੇ ਇਸ ਉਦਾਸੀ ਡੇਰੇ ਦਾ ਵਿਰਾਸਤੀ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਇਸ ਦੀਆਂ ਹਨ।

ਡੇਰਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਗੋਪਾਲ ਦਾਸ ਦਾ ਚੇਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗੋਪਾਲ ਦਾਸ ਖਜ਼ਾਨ ਦਾਸ ਦਾ ਚੇਲਾ ਸੀ; ਖਜ਼ਾਨ ਦਾਸ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਦਾ ਚੇਲਾ ਸੀ; ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਬ੍ਰਹਮ ਸੂਰਾ ਦਾ ਚੇਲਾ ਸੀ ਅਤੇ ਬ੍ਰਹਮ ਸੂਰਾ ਬ੍ਰਹਮ ਬਿਲਾਸ ਦਾ ਚੇਲਾ ਸੀ; ਬ੍ਰਹਮ ਬਿਲਾਸ ਰਤੀ ਰਾਮ ਦਾ ਚੇਲਾ ਸੀ। ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸਬੰਧਤ ਗੁਰੂਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਇਹ ਧਰਤੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਚੇਲਾ ਤੱਕ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਅਕਬਰ। ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਮਹਾਰਾਜੇ ਵੱਲੋਂ 'ਮੁਆਫੀ' ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਇਸ ਸੋਧੀ ਹੋਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲਈ, ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੁਢਲੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ: -

“ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਇਸ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿੱਚ ਮਹੰਤੀ ਦੀ ਮਰਿਆਦਾ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਖ਼ਾਨਦਾਨੀ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਪੂਜਾ ਦਾ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਸੰਖੇਪ ਖਾਰਜ ਹੋਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ। ”

ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਹ ਜ਼ਾਹਰ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਖ਼ਾਨਦਾਨੀ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਹੋਣ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਧਿਰਾਂ ਖਾਸ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜ ਅਤੇ ਵੰਸ਼ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਯਮ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਸਨ। ਇਸ ਕੇਂਦਰ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਇਕਾਂਤ ਅਤੇ ਨੰਗੀ ਬੇਨਤੀ ਸਿਰਫ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਦਫਤਰ ਦੀ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਚੇਲਾ ਤੱਕ ਸੀ।

10. ਕਬੂਲ ਕੀਤੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ 2 'ਤੇ ਦਰਖਾਸਤ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਚੇਲਾ ਤੱਕ ਮਹੰਤ ਗੋਪਾਲ ਦਾਸ ਤੱਕ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਸੀ। ਇਹ ਫਿਰ ਉਸਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਚੇਲਾ ਸੁੰਦਰ ਦਾਸ ਕੋਲ ਗਿਆ। ਇਹ ਆਮ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਸੁੰਦਰ ਦਾਸ ਦਾ ਆਪਣਾ ਕੋਈ ਚੇਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਸਰਦਾਰ ਸਾਹਿਬ ਡਿਉੜੀ ਮਹੱਲੇ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਸੁੰਦਰ ਦਾਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਥੇ ਕੋਈ ਚੇਲਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮਸਤ ਰਾਮ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜੋ ਸੁੰਦਰ ਦਾਸ ਦਾ ਚੇਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਗੋਪਾਲ ਦਾਸ ਦਾ ਚੇਲਾ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਮਹੰਤ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਆਖਰੀ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਗੁਰਭਾਈ ਸੀ। ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਦੀ

ਪ੍ਰਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸੁੰਦਰ ਦਾਸ ਮਹੰਤ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ, ਗੁਰਭਾਈ ਹੋਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਸਤਜਰਾਮ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਇੰਤਕਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

11. ਉਪਰੋਕਤ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਚੇਲਾ ਤੱਕ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੀ ਨੰਗੀ ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇੱਕ ਗੁਰਭਾਈ ਦੁਆਰਾ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੀ ਭਟਕਣਾ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਬੇਨਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਸਕੇ। ਇਸ ਨੂੰ ਤੋਲਿਆ ਜਾਂ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ axio ਮੈਟਿਕ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਦਲੀਲ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

12. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਮਾਂਗਟ ਨੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਤੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਤੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਗੁਰਭਾਈ ਦੁਆਰਾ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਕੈਨਵਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਵੰਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਚੇਲਾ ਤੱਕ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ।

13. ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ, 1925 ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਹਿਲੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੀ ਜਾਂ ਮੁੜ ਇਕਸਾਰ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਖ਼ਾਨਦਾਨੀ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਆਧਾਰ। ਮਾਮਲਾ ਬਾਈਡਿੰਗ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਨਾਲ ਇੰਨਾ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਮੁੜ-ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ।

14. ਹੁਣ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਲੀਲ ਦਾ ਮੂਲ ਤਰਕ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮਹੰਤ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦਾ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਇੱਕ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਮਾਨਤਾ ਨਾਲ ਕੁਦਰਤੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਮਾਨਤਾ 'ਤੇ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਚੇਲਾ ਤੱਕ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤੀ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਗੁਰਭਾਈ ਤੋਂ ਗੁਰਭਾਈ ਜਾਂ ਚਾਚਾ-ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਭਤੀਜਾ-ਚੇਲਾ ਤੱਕ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਗੁਰਭਾਈ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਭਤੀਜਾ-ਚੇਲਾ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਇਹ ਦੋ ਰੂਪ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਵਾਲ ਇਹ ਉਬਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੀਆਂ ਵਿਧੀਆਂ ਕੇਵਲ ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਚੇਲਾ ਤੱਕ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਹਨ?

15. ਹੁਣ ਉਪਰੋਕਤ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਬੰਧਨ ਵਾਲੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਇਸ ਤੋਂ ਭਟਕਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿੱਧਾ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਸਾਜਨ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਐੱਸ.ਕਿਊ.ਪੀ.ਸੀ., ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (1) ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ :-

“ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਖ਼ਾਨਦਾਨੀ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਜਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀਹ ਜਾਂ ਵੱਧ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪਾਈ ਸੀ

(1) 1965 ਦੇ FAO 2 ਨੇ 23 ਅਕਤੂਬਰ, 1969 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

ਇੱਕ ਖ਼ਾਨਦਾਨੀ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਹੋਣ ਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਉੱਤੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਦਫ਼ਤਰ ਖ਼ਾਨਦਾਨੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਕਿ ਕਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਨੇ ਕਦੇ ਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਚੇਲਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇੰਤਕਾਲ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਭਤੀਜਾ ਚੇਲਾ ਬਣਿਆ। ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਵਿਰਾਸਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਨਿਯਮ ਵੀ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਤੀਜਾ ਚੇਲਾ ਸਫਲ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਫਿਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਰੀ ਕਿਸ਼ਨ ਚੇਲਾ ਦਇਆ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (2) ਵਿੱਚ ਫੁਲ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਵਾਨ ਅਤੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ: -

“ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ 'ਤੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਉਸ ਦੇ ਚੇਲੇ ਤੱਕ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਗੁਰੂ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਚਾਚਾ ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਭਤੀਜਾ-ਚੇਲਾ ਤੱਕ ਦੇ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਵੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਦੇ ਚੇਲੇ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿਚ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਵੀ ਦੂਰ ਤੋਂ ਸੁਝਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਜੋਤੀ-ਜੋਤਿ ਸਮਾਉਣ ਸਮੇਂ ਇਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚੇਲੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਜੋ ਤੱਥ ਉੱਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ ਅਤੇ ਜੋ ਉਪਰ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਦੇ ਚੇਲੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਸਨ, ਲਾਲ ਸਿੰਘ, ਜੋ ਚਾਚਾ-ਗੁਰੂ ਸੀ, ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਇਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ/4 ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਗੁਰੂ-ਭੈਣ ਜੀਵਤ ਸਨ ਪਰ ਇਹ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਕਿ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ ਅਤੇ ਕਿਸ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਸਫਲ ਹੋਇਆ। ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਲਈ ਸਫਲ ਹੋਇਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਆਇਆ ਸੀ। ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦਾ ਚੇਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ

ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਹੰਤੀ ਦਾ ਤੋਹਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦਾ ਚੇਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਇਹ ਦੱਸਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦਇਆ ਸਿੰਘ ਦੇ ਗੁਰੂ, ਅਰਥਾਤ, ਮਲੂਕ ਸਿੰਘ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਜੀਵਿਤ ਸਨ ਜਾਂ ਕੀ ਉਹ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਾਇਦਾਦਾਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣਾ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਇਹ ਝਗੜਾ ਕਿ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਦਇਆ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਦਲਣਾ ਚਾਚਾ ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਭਤੀਜਾ-ਚੇਲਾ ਦੁਆਰਾ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੀ ਆਮ ਰੀਤ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਕਿ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਸੀ। ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਭਤੀਜਾ-ਚੇਲਾ ਤੋਂ ਚਾਚਾ-ਗੁਰੂ ਦੁਆਰਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੀ ਆਮ ਰੀਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਹਰ ਧਰਮ ਅਸਥਾਨ ਦੀ ਮਰਿਆਦਾ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਤੇ ਵੀ ਬੇਨਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਆਮ ਰਿਵਾਜ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਿ ਚਾਚਾ-ਗੁਰੂ ਦੁਆਰਾ ਭਤੀਜਾ-ਚੇਲਾ ਤੋਂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਚੇਲਾ ਤੱਕ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ, ਨੂੰ ਮਹੰਤ ਸੱਜਣ ਦਾਸ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।)...."

ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ, (ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਚੇਲਾ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਆਦਿ) (3) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤੇ:- ;

“ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇਹੋ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਚੇਲਾ ਤੱਕ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਗੁਰੂ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਗੁਰੂ ਦਾ ਚੇਲਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਿਵਾਜ ਜਾਂ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਹੰਤ ਹਰੀ ਕਿਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (4) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਹੁਣ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਿਰਾਏ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ।

(3) FAO. 1965 ਦੇ 77 ਨੋ 25 ਸਤੰਬਰ 1975 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

(4) 1965 ਦੇ PAO 102 ਨੋ 21 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1975 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਰਿਵਾਜ ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰੋ ਅਤੇ ਦਫਤਰ ਦੇ

ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਭਟਕਣ ਦੇ ਉਕਤ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਇਕਸਾਰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਪੀਲ ਲਾਂਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਰੀਤ ਜਾਂ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਬੇਨਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਮਿਸਟਰ ਮਹਿਤਾ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਉਹ ਇਹ ਸਿੱਧ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਚੇਲਾ ਤੱਕ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜ ਨੂੰ ਪੈਰੇ 3 ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨ. ਅਸੀਂ ਸਿੱਖਿਅਕ ਐਡ ਕੌਸਲ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਰਿਵਾਜ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਬੇਨਤੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸਬੂਤ ਕੋਈ ਮਦਦ ਜਾਂ ਖੋਜ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ”

ਡਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਚੇਲਾ ਜੈ ਰਾਮ ਦਾਸ ਨਾਭਾ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (5) ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਖਾਸ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:-

ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਐਸ. 8 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇੱਥੇ ਡਾਇਟਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੁਆਰਾ ਆਇਆ ਸੀ। ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਵਿਕਾਸ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਆਮ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜ ਜਾਂ ਤਾਂ ਵਿਰਾਸਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਂ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਇਹੋ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਚੇਲਾ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਸਫਲ ਹੋਇਆ। ਇਕੱਲਾ ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਾ ਹੀ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਖਾਸ ਰੀਤ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਚੇਲਾ ਸਫਲ ਹੋਇਆ ਜਾਂ ਕੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਉਸਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਪੂਰਵਜ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਾਂ ਕੀ ਭੇਕ ਆਦਿ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ___ ”

ਮਹੰਤ ਹਰੀ ਵਿਚ ਫੈਸਲਾ

ILR ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ (1981)2

ਕਿਸ਼ਨ ਦਾ ਕੇਸ (ਐਫਬੀ ਸੁਪਰਾ), ਮਹੱਤ ਟਹਿਲ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ (6) ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

16. ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਸਥਿਤੀ, ਇਸ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹੀ ਹੈ। ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਇੱਕ ਬਿੰਦੂ ਇੱਕ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਫਿਰ ਛੋਟੇ ਬੈਂਚਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਰੀਖਣ, ਭਾਵੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਹੱਤਵ ਦੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਛੋਟੇ ਬੈਂਚਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣਾ ਗੈਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵਿਅਰਥ ਹੋਵੇਗਾ।

17. ਜੇ ਕੁਝ ਮੈਨੂੰ ਨਿਪਟਾਏ ਗਏ ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੈਂ ਮੁੱਦੇ ਨੰਬਰ (2) 'ਤੇ ਵਿੱਲੋ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿੱਟੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵਿਰਾਸਤੀ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਖੋਜ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਯੋਗ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੰਕ ਨੰਬਰ (3) ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣਾ ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ। ਅਪੀਲ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਐਨ.ਕੇ.ਐਸ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਐਸਪੀ ਗੋਇਲ ਅਤੇ ਜੇਵੀ ਗੁਪਤਾ ਜੇ.ਜੇ.

ਨਗਰ ਨਿਗਮ- ਪਟੀਸ਼ਨਰ,

ਬਨਾਮ

ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਜਵਾਬਦੇਹ।

ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 5152.

ਫਰਵਰੀ 25, 1981

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ 1950 — ਆਰਟੀਕਲ 14, 245, 246, 248 ਅਤੇ 252, ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਸੂਚੀ I, ਪ੍ਰਵੇਸ਼ 97, ਸੂਚੀ II ਐਂਟਰੀਆਂ 5, 6, 17 ਅਤੇ 66— ਪਾਣੀ (ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ) ਸੈੱਸ ਐਕਟ (XXXVI) — ਸੈਕਸ਼ਨ 2(ਸੀ), 3 ਅਤੇ 16 — ਸੈੱਸ ਐਕਟ— ਭਾਵੇਂ ਸੰਸਦ ਦੀ ਵਿਧਾਨਕ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਦਰ— ਸੈਕਸ਼ਨ 2(ਸੀ) - ਕੀ ਆਰਬੀ ਟ੍ਰਿਏਸ਼ਨ ਆਰਟੀਕਲ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ।

(6) ILR 1979 (II) Pb. 131.